

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้าน บ้านโค้งยาง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2545

บทคัดย่อ

สุมานา อรุณ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน
“บ้านโค้งยาง”

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ชัยวัฒน์ จิตรวาสน์, 64 หน้า

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการหลักและเร่งด่วนของรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหาความยากจนของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ให้หมู่บ้านมีกองทุนหมุนเวียน สร้างงานสร้างรายได้ สามารถพึ่งพาตนเอง เรียนรู้แก้ไขปัญหา โดยใช้ความเข้มแข็งของหมู่บ้านเป็นกำลังในการผลักดัน โดยใช้วิธีการดำเนินโครงการประเมิน ได้แก่ กำหนดตัวอย่าง ใช้ แบบรายงาน 1 – แบบรายงาน 12 เป็นเครื่องมือในการประเมินกำหนดตัวชี้วัด กำหนดแหล่งข้อมูล แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบ “ซีป โมเดล” มาวิเคราะห์ โดยผลของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน “บ้านโค้งยาง” ได้มีการจัดตั้งกองทุนอย่างถูกต้องและเป็นประชาธิปไตย ได้คณะกรรมการมาบริหารงานกองทุนหมู่บ้านโดยการคัดเลือกผู้รู้ โดยใช้วิธีการคัดเลือกจากลำดับเลขที่เป็นสำคัญในการอนุมัติให้กู้ โดยผู้รู้ได้เรียนรู้ระบบการบริหารกองทุน ชาวบ้านมีการทำกิจกรรมและการประชุมร่วมกันบ่อยครั้งขึ้น โดยการประชุมบางครั้งมีส่วนช่วยในการส่งเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ เพราะว่ามีกลุ่มผู้กู้เงินจากสาขาอาชีพต่างๆ มาประชุม และแนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้หมดไปด้วย ความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย จะทำให้กองทุนหมู่บ้านบ้านโค้งยางมีประสิทธิภาพและยั่งยืนตลอดไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....สุมานา.....อรุณ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ชัยวัฒน์.....จิตรวาสน์.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์และกลุ่ม
บุคคลต่างๆ ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งด้านวิชาการและด้านดำเนิน
งานวิจัย

บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ชัยวัฒน์ จิตรวาสณ์)

กรรมการสอบ

(อาจารย์ ชัยวัฒน์ จิตรวาสณ์)

(อาจารย์ นิวัติ ทาเวียง)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

- 9 ต.ค. 2545

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ	2
กรอบแนวคิดและทฤษฎี	2
วิธีการดำเนินการ	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน โครงการ	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	6
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	
แห่งชาติ พ.ศ. 2544	8
แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	9
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	11
การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบ ซิฟพ์ โมเดล	13
การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ	
ชุมชนเมือง	14
เอกสารอื่นๆ	16
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	17
วิธีการประเมินโครงการ	17
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	18
ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการ	19
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	19
การเก็บรวบรวมข้อมูล	21
การวิเคราะห์ข้อมูล	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	23
ผลการประเมินบริบทชุมชน	23
บริบทระดับท้องถิ่น	26
ผลการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม	31
ผลการประมวลเทคนิควิธี ทำธุรกิจของผู้กู	34
ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	35
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	35
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	37
สรุป	37
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	37
วิธีดำเนินงาน	37
ผลการดำเนินการ	38
การอภิปรายผล	38
ข้อเสนอแนะ	38
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ประวัติผู้เขียน	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 หลักการประเมินโครงการแบบ ชิพพ์ โมเดล	3
ตาราง 2 โครงสร้างการนำเข้าของไทย	25
ตาราง 3 สัดส่วนการส่งสินค้าอุตสาหกรรม	25
ตาราง 4 การขาดดุลการค้าของไทย	26
ตาราง 5 ค่าตัวแปรในปัจจุบัน	28

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

จากที่มาของปัญหาอันเกี่ยวกับความยากจนหลายๆ แง่มุมในชนบทและชุมชนเมืองนั้นคือการไม่มีเงินทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอาชีพในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย รวมถึง ความจำเป็นเร่งด่วนและกรณีฉุกเฉินอีกด้วย ดังนั้น รัฐบาลจึงมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้มีคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง เพิ่มขีดความสามารถด้วยตนเองและพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งใช้ทุนทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างรอบคอบและมีประสิทธิภาพสร้างเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน เป็นภูมิคุ้มกันเบื้องต้น ในทางเดียวกันมีการเชื่อมโยงเศรษฐกิจชนบทและเมืองที่ผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น โดยสำคัญ

ภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร จึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนขึ้นเพื่อขจัดปัญหาความยากจนดังกล่าว นโยบายนั้นคือ “โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจรากฐานของประเทศ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคม เศรษฐกิจ และเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานอีกด้วย

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้กระจายสู่หมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วประเทศ โดยมีทั้งที่จัดตั้งแล้วเสร็จและได้รับโอนเงินเข้ากองทุนฯ และได้ดำเนินการปล่อยกู้ไปแล้ว ดังนั้นเพื่อจะทราบว่ากองทุนหมู่บ้าน 3 ตำบล 3 อำเภอ 3 จังหวัด 3 ค่าย 3 อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้บริหารจัดการกองทุนฯ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด สามารถ

ดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ จึงได้มีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง โดยนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร ที่ได้เข้าไปทำงานอยู่ในหมู่บ้านและเขียน เรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ “สารนิพนธ์” (substantive Report) เพื่อประเมินกองทุน หมู่บ้านและนำปัญหาที่ได้มาหาทางปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงต่อไป

2. วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้หรือไม่
2. เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านจะสามารถช่วยให้ชาวบ้านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรือไม่
3. เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านกำหนด
4. เพื่อศึกษาและสามารถวิเคราะห์ให้ได้ว่า สิ่งใดหรือปัจจัยใดที่การลงทุนของเงิน กองทุนที่ลงทุนไปสามารถหมุนเวียนอยู่ได้
5. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของ หมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

3. กรอบแนวคิดและทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ได้แก่ แนวคิดตามแบบการประเมินของ สติฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า “ซีพีพี โมเดล” (CIPP Model) ซึ่งมีอักษรย่อที่มีความหมายดังนี้

- C ย่อมาจาก Context → บริบทของหน่วยระบบ → การประเมินสภาวะแวดล้อม
- I ย่อมาจาก Input → ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ → การประเมินปัจจัยเบื้องต้น
- P ย่อมาจาก Process → กระบวนการของหน่วยระบบ → การประเมินกระบวนการ
- P ย่อมาจาก Product → ผลผลิตของหน่วยระบบ → การดูประเมินผลผลิต

เมื่อนำ ซีพีพี โมเดล มาประยุกต์ใช้กับองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้าน สามารถแสดง รายละเอียดได้ตามแผนภูมิต่อไปนี้

ตาราง 1 หลักการประเมินโครงการ แบบ ซิปป์ โมเดล (CIPP Model)

องค์ประกอบการประเมิน

หน่วยการประเมิน	C	I	P	P
ระดับหมู่บ้าน	C1 = ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน C3 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร-ธรรมชาติ C4 = สภาพเศรษฐกิจและสังคม C5 = วัฒนธรรม ประเพณี	I1 = นโยบายรัฐบาล ระเบียบแนวปฏิบัติ ส่วนกลาง I2 = การประชาสัมพันธ์ I3 = คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง I4 = เงินกองทุน 1 ล้าน I5 = เงินทุนสะสม	PC1 = การจัดทำระเบียบกองทุน PC2 = การจัดทำเรื่องเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน PC3 = ระบบบัญชีกองทุน PC4 = กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิก	PD1 = จำนวนสมาชิกกองทุน PC2 = จำนวนผู้ได้เงินกู้ PD3 = ยอดเงินที่ให้กู้ PD4 = จำนวนผู้ชำระเงินกู้
ระดับบุคคล (ผู้กู้)	C6 = อาชีพ C7 = สมาชิกในครอบครัว C8 = สภาพการอยู่อาศัย C9 = รายได้ของครอบครัว C10 = หนี้สินของครอบครัว	I6 = จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ I7 = สถานที่การประกอบอาชีพ I8 = ทักษะในการประกอบอาชีพ	PC6 = การใช้จ่ายเงินกู้ PC7 = การหาตลาด PC8 = การทำบัญชี	PD5 = ผลที่ได้จากการกู้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้

4. วิธีการดำเนินการ

จากการที่ผู้เขียนได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาอยู่ที่กองทุนหมู่บ้าน โค้งยาง หมู่ 3 ตำบล โค้งยาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้เริ่มทำการศึกษาและมีวิธีการดำเนินการดังนี้คือ

1. การแนะนำตัวเองกับผู้ใหญ่บ้าน ประธานกองทุนหมู่บ้าน สมาชิก อบต. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและทำความเข้าใจกับคนในหมู่บ้าน
2. ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน
3. ทำการศึกษา รวบรวมข้อมูล ตามแบบแบบรายงาน 1 – 12 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ควบคู่ไปด้วย

4. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน โค้งยางและเป้าหมายของโครงการกองทุนหมู่บ้าน

5. ทำการประมวลสังเคราะห์ข้อมูลในประเด็น วิธีการประเมิน ผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน

การที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการประชาคมหมู่บ้าน และจากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลมารวบรวมและวิเคราะห์ เพื่อสรุปข้อมูลที่ได้มาเพื่อการจัดทำสารนิพนธ์ต่อไป

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบผลการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านในชุมชน ที่ได้เข้าไปทำงานว่า สามารถดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จหรือไม่
2. ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
3. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
4. ทราบและมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้าน โค้งยาง
5. ได้ทราบตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหาร การพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ และแนวทางจัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
6. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นและมีรายได้ที่พอกินพอใช้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรที่ปรากฏนี้ ได้จัดแนวคิด ข้อมูล และนำทฤษฎีมาเกี่ยวข้อง เพื่อแสดงว่าได้วิชา
ด้านเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีการประเมิน มีความถูกต้องสมเหตุสมผลในทางวิชาการ ซึ่งการ
ประเมินดังกล่าวมี 9 ด้าน ประกอบด้วย

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกฯ ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พ.ศ. 2544

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมิน โครงการ รูปแบบการประเมินแบบ ซิฟฟ์ โมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. เอกสารหลักสูตรอื่นๆ คือ หลักสูตรหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำมาใช้ในการศึกษาวิจัย

หรือแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน

- 9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
- 9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน
- 9.3 เครือข่ายขององค์กรการเรียนรู้
- 9.4 ประชาคม
- 9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน
- 9.6 ชุมชน
- 9.7 ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เป็นนโยบายที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นอย่างเร่งด่วนตามคำสั่งสัญญาที่ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน เป็นผู้ให้คำสั่งสัญญาแก่กองทุนหมู่บ้านละ 1,000,000 บาท ซึ่งด้วยเหตุนี้เอง เป็นผลให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ แก่ประชาชนในหมู่บ้านให้มีเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่และพัฒนาหมู่บ้าน ให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น และสร้างความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทำให้เกิดรัฐวิสาหกิจขนาดเล็ก ตามพระราชบัญญัติที่ในหลวงตรัสไว้ว่า “เศรษฐกิจแบบพอเพียง” คือ “เศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตัวเอง”

1.2 หลักสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายนี้จะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยปัจจัยหลักสำคัญ 4 ประการคือ

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการให้ความสนใจ ความสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และรวมใจกันเป็นหนึ่ง
- 2) ด้านเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน ต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถ พร้อมทั้งรู้จักนิสัยใจคอของบุคคลภายในหมู่บ้าน (โดยเฉพาะผู้ที่กู้ยืมเงิน) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาความเป็นอยู่ภายในชุมชน
- 3) การปฏิรูปการบริหารตามแนวทางของหมู่บ้านในการเป็นศูนย์กลางการพัฒนา พร้อมทั้งแนะแนวทางในการนำเงินไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นไปตามระบบ ระเบียบ แบบแผน ที่ได้วางไว้
- 4) การติดตามประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ซึ่งแบ่งได้เป็น 12 ลักษณะ คือ
 - สมาชิกภายในชุมชนมีความสามัคคีกันภายในชุมชน
 - สมาชิกภายในชุมชนมีความซื่อสัตย์
 - ชุมชนยกย่องคนภายในชุมชนที่ทำความดี
 - สมาชิกในชุมชนมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - สมาชิกในชุมชนมีโอกาสดหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
 - สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

- สมาชิกในชุมชนมีความอบอุ่น อยู่พร้อมหน้าพร้อมตา รักใคร่ปรองดองกัน
- ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชน
- สมาชิกในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นเป็นประจำ โดยการประชุมภายในหมู่บ้าน
- สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- สมาชิกในชุมชนมีความเป็นผู้นำ มีคุณธรรม ยุติธรรม พร้อมทั้ง I.Q. และ E.Q.
- สมาชิกในชุมชนมีการแก้ปัญหาภายในชุมชนได้ โดยมีการสอบถามเสนอความคิดเห็นภายในชุมชน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้แก่

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชนหมู่บ้านในการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ สร้างสัมพันธภาพที่ดี ลดรายจ่าย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำมาซึ่งการเก็บออมเงินทุน (กำไร) ไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน ทำให้ประชาชนมีเงินเก็บไว้ใช้ในยามแก่ชราอีกด้วย
- 2) การส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีการบริหารเงินทุนอย่างเป็นระบบ ตามนโยบายของแต่ละหมู่บ้านในการบริหารเงินทุนของตนเอง
- 3) เสริมสร้างกระบวนการให้พึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้หาความรู้เพิ่มเติมและคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหาภายในชุมชน พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพให้มีเศรษฐกิจแบบพอเพียงพึ่งพาตนเองได้
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานของประเทศในการสร้างสังคมชุมชนท้องถิ่นให้มีความรักบ้านเกิด
- 5) ประชาชนในชุมชนมีศักยภาพ ประสิทธิภาพและความเข้มแข็ง ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมรวมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักใคร่ปรองดอง ซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างในที่นี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ความแข็งแกร่งภายในชุมชน

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมือง

3) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2544)

4) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดการตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2544)

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า ก.ท.บ. ประกอบไปด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธาน

1. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับการแต่งตั้ง
อีกได้

2. นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งได้
ต่อเมื่อ

2.1 ตาย

2.2 ลาออก

2.3 เป็นบุคคลล้มละลาย

2.4 คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

2.5 เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

2.6 ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

3. การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

หมวดที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางในการบริหารกองทุน
6. จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาและแผนการบริหารและจัดการกองทุน
8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวข้อง นโยบาย ระเบียบ เกณฑ์การดำเนินงานกองทุน
9. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
10. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของชุมชนในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน ตามระเบียบคณะกรรมการ การจัดตั้ง และบริหารหมู่บ้าน พ.ศ. 2544 กล่าวไว้ว่า

1. ต้องมีครัวเรือนสามในสี่ครัวเรือนทั้งหมดเข้าประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นไปตามมติของที่ประชุม
สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน มีดังนี้

ก่อนอื่นต้องจัดเวทีชาวบ้านเพื่อเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และให้ชาวบ้านร่วมกันโหวตชื่อบุคคลทั้ง 14 คน เป็นคณะกรรมการ ซึ่งจะประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เภรัณยูภิก เลขานุการ และกรรมการ และคุณสมบัติของคณะกรรมการประกอบด้วย

1. เป็นผู้อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไร้ความสามารถ
3. มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

4. เป็นผู้ประพฤติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความเสียสละ รับผิดชอบ พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
5. ไม่ติดการพนัน ยาเสพติด และไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน พร้อมทั้งยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย
6. ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
7. ไม่เคยถูกไล่ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
9. ไม่เคยให้ออกจากคณะกรรมการกองทุนด้วยมติของสมาชิกหรือคณะกรรมการในชุมชน

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ภายในหมู่บ้าน ตามสภาพความเป็นจริง ดังนี้

1. การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน
จัดทำขึ้นตามแบบ กทบ. 2 โดยได้รับการสนับสนุนจากอำเภอ ซึ่งการยื่นแบบคำขอขึ้นกับธนาคารเพื่อการเกษตรหรือสหกรณ์เพื่อการเกษตร ตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกำหนด
2. กระประเมินความพร้อมของกองทุน จะได้รับการประเมินความพร้อมในเรื่องต่างๆ ดังนี้
 - 2.1 การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
 - 2.2 คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
 - 2.3 ความรู้ ความมั่นใจ และความกระตือรือร้นในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
 - 2.4 ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินการของกองทุน
 - 2.5 การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน สมาชิกกองทุน
 - 2.6 การที่สมาชิกปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน
 - 2.7 การเปิดบัญชีธนาคารของสมาชิกทุกคน
3. การรับเงินจัดสรรหลังจากคณะกรรมการประเมินความพร้อมแล้ว ก็จะอนุมัติเงินจัดสรรแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านทราบ พร้อมทั้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธนาคาร โดยฝากเอกสารดังต่อไปนี้กับกองทุนเพื่อไปปรับแทน

- 3.1 สมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร
- 3.2 มติที่ประชุมเห็นชอบและมอบหมายให้บุคคลใดมีอำนาจทำสัญญากับธนาคาร โดยให้ประธานกรรมการกองทุนลงนามกำกับให้ครบทุกหน้า
- 3.3 บัตรประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพื่อให้การบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านได้ดียิ่งขึ้น หมู่ 3 ตำบลไค้งยาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีคนภายในชุมชนได้รับความเดือดร้อนที่เพิ่มขึ้น จึงมีการกำหนดระเบียบดังต่อไปนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกองทุนหมู่บ้านไค้งยาง หมู่ 3”
2. ที่ตั้งของกองทุนหมู่บ้านอยู่บริเวณภายในวัดมะรุุม ตำบลไค้งยาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
3. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
 - 3.1 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ โดยการถือหุ้นฝากเงินสัจจะ
 - 3.2 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
 - 3.3 เพื่อให้มีการพัฒนาจิตใจให้เป็นคนดี มีความสามัคคี ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่มัวเมาอยู่กับอบายมุข ทั้งหมดนี้ เรียกว่า “คุณธรรม 4 ประการ”
4. เพื่อพัฒนาสมาชิกให้มีความเก่ง 4 ประการ คือ เป็นคนเก่งเรียน เก่งคิด เก่งงาน และเก่งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน
5. แหล่งที่มาของกองทุนประกอบด้วย สินทรัพย์และเงินสด ดังนี้
 - 5.1 เงินที่ได้รับจากการจัดสรรของคณะกรรมการ
 - 5.2 เงินกู้ยืม
 - 5.3 ผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน เช่น ดอกเบี้ย
 - 5.4 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
 - 5.5 เงินฝากสัจจะหรือเงินรับฝาก
 - 5.6 เงินค่าหุ้น
 - 5.7 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
 - 5.8 เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันและภาระใดๆ

6. คุณสมบัติของสมาชิก

- 6.1 เป็นผู้อาศัยอยู่ในบ้าน ไต้งยาง หมู่ 3 เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี พร้อมทั้งต้องมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 75 ปี
- 6.2 เป็นผู้มิมีนิสัยดี ชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- 6.3 เป็นผู้ปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- 6.4 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนเห็นชอบให้เป็นสมาชิก ซึ่งเป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ ไม่เป็นนักบวช และประกอบอาชีพสุจริต
- 6.5 มีความเสียสละอดทน และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ
7. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
 - 7.1 ขึ้นคำขอเป็นสมาชิกกองทุน ที่คณะกรรมการกองทุน
 - 7.2 ผู้ที่มีคุณสมบัติพร้อมข้างต้นสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ปีละ 1 ครั้ง
 - 7.3 คณะกรรมการกองทุนจะพิจารณานุคคลเข้าเป็นสมาชิก
8. สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพการเป็นสมาชิกตามเหตุต่อไปนี้
 - 8.1 ตาย
 - 8.2 ลาออก ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน
 - 8.3 เป็นบุคคลวิกลจริต พ้นเพื่อน หรือศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
 - 8.4 ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ออกด้วยคะแนน 2 ใน 3 ของผู้ประชุม
 - 8.5 ผ่าฝืนระเบียบกองทุนหรือเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความร่วมมือกับกองทุน
 - 8.6 จงใจปิดบังความเป็นจริงอันควรแจ้งให้สมาชิกทราบ
 - 8.7 นำสินทรัพย์ของกองทุน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านมีอำนาจ ดังนี้

1. จัดการบริหารเงินพร้อมทั้งกำกับดูแลตรวจสอบแบ่งผลประโยชน์ของเงินกองทุน
2. ออกข้อปฏิบัติ หลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน
3. กำหนดการรับสมาชิก พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดทะเบียนสมาชิก
4. ปฏิบัติตามที่ประธานกองทุนกำหนดและมอบหมายหน้าที่ให้
5. พิจารณาและปล่อยเงินกู้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ในการพิจารณาของคณะกรรมการผู้กู้ยืม ต้องมีสาระสำคัญดังนี้

1. นำเงินกู้ไปใช้ประโยชน์อย่างไร และทำให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ในการพัฒนาความเป็นอยู่
2. ความสามารถในการชำระเงินคืน ได้มากน้อยเพียงใดหรือตามที่กำหนดตกลงกันไว้หรือไม่
3. ความเป็นไปได้ของการนำเงินกองทุนที่กู้ไปใช้ประโยชน์และได้ประสิทธิผล
4. ต้องมีอายุ 20 – 75 ปีบริบูรณ์
5. มีความมุ่งมั่น มุ่งมั่น ในการทำประกอบอาชีพที่ขอกู้ยืมเงินกองทุน

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบ ชิพพ์ โมเดล

1. แนวคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Rationale and Model of Evaluation) ได้กล่าวถึงการประเมินว่า “การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่สังเกตได้กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้” โดยมุ่งเน้นที่การประเมินทางการศึกษา

- 1.1 หลักการของแนวคิดของไทเลอร์แบบดั้งเดิม จำแนกเป็น 4 ประการคือ
 - 1.1.1 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน มีความเฉพาะเจาะจง
 - 1.1.2 กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์
 - 1.1.3 เลือกวิธีการที่จะช่วยให้การเรียนในเนื้อหาประสบความสำเร็จ
 - 1.1.4 ประเมินผลว่าผู้เรียนมีความสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใด
- 1.2 กรอบแนวความคิดของการประเมินในยุคใหม่ของไทเลอร์ จำแนกออกเป็น 6 ส่วนคือ
 - 1.2.1 การประเมินจุดประสงค์
 - 1.2.2 การประเมินผลการเรียนรู้
 - 1.2.3 การประเมินเพื่อแนะแนวในการพัฒนาโครงการ
 - 1.2.4 การประเมินเพื่อการนำโครงการ ไปปฏิบัติ
 - 1.2.5 การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา
 - 1.2.6 การติดตามผลและการประเมินผลกระทบ

ไทเลอร์ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมิน โครงการว่า เกณฑ์ที่ตัดสินความสำเร็จของโครงการ ควรจะพิจารณาความสำเร็จของส่วนรวม และมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

2. แนวคิดและรูปแบบการประเมินของครอนบาค (Cronbach's Concepts and Model) การประเมินตามแนวความคิดของครอนบาค คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลนั้นเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษา โดยได้นำเสนอวิธีการประเมินที่ใช้นอกจากการทดสอบ 4 แนวทาง คือ

2.1 การศึกษากระบวนการ (Process Studies) เป็นการศึกษาสภาพที่เกิดขึ้นในห้องเรียนที่สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงรายวิชา

2.2 การวัดศักยภาพของผู้เรียน (Proficiency Measurement) เป็นการพิจารณาศักยภาพของผู้เรียนตลอดเวลาที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม

2.3 การวัดเจตคติ (Attitude Measurement) เป็นการเน้นความสำคัญของเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอน ที่มีแนวทางการวัดผลได้อย่างหลากหลายวิธี อาทิ การตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ หรือการสังเกต เป็นต้น

2.4 การติดตามผล (Follow up Studies) เป็นการติดตามผลการทำงาน หรือการให้ ผู้เรียนได้ประเมินข้อดี - ข้อจำกัดของรายวิชาว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างไร

นอกจากนี้ ครอนบาค ยังได้นำเสนอรูปแบบการประเมินที่ใช้ในการเรียนการสอน (Cronbach's Goal & Side Effect Attainment Model" ที่กำหนดหลักการว่า การประเมินโครงการด้านการเรียนการสอนไม่ควรประเมินเฉพาะจุดมุ่งหมายของโครงการเท่านั้น แต่ควรจะมีการพิจารณาประเมินผลกระทบข้างเคียงที่เกิดจากโครงการด้วย

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่วิธีเป้าหมายที่วางไว้ให้บรรลุอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จด้านสังคมและเศรษฐกิจ นำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนและชุมชนเมือง เพื่อสร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตที่ว่างงาน 74,881 คน เป็นหลักสูตรที่ต้องศึกษาหาความรู้ จากพื้นที่และปฏิบัติจริงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลมีการรายงานผลความก้าวหน้าของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

ควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ต้องปฏิบัติจริง หาข้อมูลจริง ในการหาข้อมูลโดยเนื้อหาของกรร
 รายงาน จะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์
 โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึง
 การเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ โดยผู้สำเร็จการศึกษา
 จะได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิตและสามารถนำประกาศนียบัตร ไปใช้ในการศึกษาต่อระดับปริญญา
 โทต่อไปได้

การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

1. คำนึงวัดความสำเร็จของโครงการ

1.1 จำนวนเงินกองทุน 1 ล้านบาทยังคงอยู่

1.2 บัณฑิตที่ว่างงานมีรายได้

1.3 บัณฑิตสำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขา

การจัดการประเมินโครงการ

1.4 จำนวนการรายงานผลความก้าวหน้าและผลการวิจัยของกองทุนหมู่บ้านและ
 ชุมชนเมือง

2. กลไกการติดตามประเมินผล

2.1 มีคณาจารย์ติดตามประเมินผลเป็นระยะ

2.2 มีการประชุมสัมมนา 3 เดือน ของคณะกรรมการส่วนกลางและคณะกรรมการ
 ระดับจังหวัด เพื่อนำปัญหาต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไข

3. ผลประโยชน์ของโครงการ

3.1 บัณฑิตที่ว่างงานได้รับเงินจากงบประมาณทั้งหมดของโครงการ ซึ่งเป็นการกระจาย
 รายได้ไปทั่วประเทศ

3.2 ผู้สำเร็จการฝึกอบรม ได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิตหลักสูตรการจัดการและ
 การประเมินโครงการ ซึ่งสามารถนำไปใช้ศึกษาต่อปริญญาโทได้

3.3 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. เอกสารอื่นๆ

- ศาสตราจารย์ ดร.เฉลียว ปურიภักดิ์ และคณะ. ชุมวิชาการวิจัยชุมชน. นนทบุรี : บริษัท เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด, 2545.
- ชุมวิชาการจัดการและการวางแผนธุรกิจ. สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545.

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

โครงการประเมินกองทุนหมู่บ้าน เป็นการศึกษาบทบาทการบริหารจัดการของกองทุนหมู่บ้าน และศึกษาสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน โค้งยาง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการที่เข้าไปศึกษาดังแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประเมินกองทุนหมู่บ้าน โดยมีวิธีดำเนินการประเมิน ดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

แนวคิดในรูปแบบการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน โค้งยาง ได้ครอบคลุมคิดทฤษฎีของผู้เชี่ยวชาญในด้านการประเมิน โดยนำรูปแบบที่นำมาใช้คือ ซิปป์ โมเดล (CIPP Model) ที่ได้เสนอมานี้แล้วในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยวิธีการประเมิน 4 องค์ประกอบ

1.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation)

- 1) ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศหรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบด้วย ตัวแปรครั้งนี้ ความยากจนของประเทศ การพัฒนาด้านเทคโนโลยี ทำให้ด้านเกษตรกรรมล้าหลัง
- 2) ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย ตัวแปรครั้งนี้ สภาพสิ่งแวดล้อมความเป็นอยู่ของประชาชน สภาพป่าไม้ในปัจจุบัน แหล่งน้ำกินน้ำใช้และไฟฟ้าใช้ในหมู่บ้าน การประกอบอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น หนี้สินของชาวบ้าน

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกองทุนหมู่บ้าน ในระบบการบริหารจัดการและระบบกิจการของผู้กู้

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) จะเห็นได้ว่าถ้าทั้งสองส่วนเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ก็จะได้ผลผลิตที่สมบูรณ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

2.1 ประชากร (Population) หมายถึง ประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านไค้ยางและมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไค้ยาง หมู่ 3 ตำบลไค้ยาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ กลุ่มสมาชิกกองทุนหมู่บ้านไค้ยาง มีจำนวนสมาชิกกองทุนทั้งหมด 51 คน กองทุนหมู่บ้านตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2544 คณะกรรมการได้มาจากการคัดเลือก จำนวน 10 คน (จากเดิม 14 คน ในเดือนกรกฎาคม ได้เลือกใหม่เหลือ 10 คน) ดังต่อไปนี้

ชื่อ	นามสกุล	ตำแหน่ง
1. นางสุนันท์	มาตรราช	ประธานกองทุน
2. นายมณฑล	รอบวงษ์	รองประธานกองทุน
3. นายชาญวิทย์	พงษ์พิมาย	เลขานุการ
4. นายธรรมรัตน์	ภักดี	เหรัญญิก
5. นางบุญเยี่ยม	ตั้งสูงเนิน	กรรมการ
6. นายเล็ก	ใหญ่สูงเนิน	กรรมการ
7. นายสุญ	บุญมี	กรรมการ
8. นางสุนีย์	ปราชัย	กรรมการ
9. นางออม	ยศศักดิ์	กรรมการ
10. นางปวีณา	ปราสัย	กรรมการ

คณะกรรมการทั้ง 10 คน ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกหมู่บ้าน ไค้ยางทั้งหมด

2.2.1 ปัจจุบันมีสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน ได้นำเงินไปดำเนินการประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

การพัฒนาอาชีพ อาทิเช่น

- 1) การผลิตทางการเกษตร เช่น การเลี้ยงสัตว์ (สุกร , โค , กระบือ , สัตว์ปีก)
- 2) ค้าขาย เช่น ของชำ อาหาร เสื้อผ้า
- 3) อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น เห็ดนางฟ้า โรงสีข้าว
- 4) ทำนา
- 5) ทำไร่

เมื่อเงินกองทุนได้ให้แล้ว คณะกรรมการกองทุนได้ดำเนินงานการติดตามโครงการ ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ต่อไป ผลประโยชน์จากกองทุน นำมาจัดสรรครั้งนี้ เป็นทุนการศึกษา เป็นสาธารณประโยชน์ เป็นเงินประกันความเสี่ยง เหลือคืนให้กับผู้ถือหุ้นและฝากเงินตั้งจะเป็นเงินตอบแทนคณะกรรมการและเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาที่ได้มาเก็บรวบรวมข้อมูลในโครงการนี้ด้วย

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ตัวแปร (Variable) คือ สิ่งใดที่มีค่าไม่คงที่สามารถเปลี่ยนแปลงค่าไปได้ตลอดเวลาและสิ่งใดก็ตามที่มีค่าเปลี่ยนแปลงได้หลายค่า หรือมีค่าไม่คงที่ เราเรียกว่า “ตัวแปร” อาทิ เชื้อชาติของคน เพศ รายได้ การศึกษา อายุ ฯลฯ

ตัวชี้วัด (Indicators) หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินหรือตัวแปรที่ศึกษานั้น จะบรรลุสำเร็จตามเกณฑ์นั้น จะแสดงในลักษณะในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) Context Evaluation (การประเมินสถานะแวดล้อมหรือการประเมินบริบท)
- 2) Input Evaluation (การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยนำเข้า)
- 3) Process Evaluation (การประเมินกระบวนการ)
- 4) Product Evaluation (การประเมินผลผลิต)

สำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ใคังยาง มี 2 หน่วย คือ

- 1) หน่วยระบบ A การประเมินการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
- 2) หน่วยระบบ B การประเมินการดำเนินงานของผู้กู้รายบุคคล

ทั้ง 2 หน่วยระบบนี้ ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมิน โครงการใช้ตามหลักแนวคิดทั้ง 4 องค์ประกอบ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีความสำคัญอย่างยิ่งในการประเมินโครงการ ผู้เขียนสารนิพนธ์จำเป็นต้องใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาตอบปัญหาในการประเมิน ดังนั้น ต้องเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมที่สามารถใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้กับความต้องการเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

- 1) แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นรายการข้อคำถามที่ได้จัดทำขึ้นตามแบบ และได้นำไปสอบถามข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการ

2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) ใช้เก็บข้อมูลจากตัวอย่างที่ต้องการข้อมูลเชิงลึก สัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้าน คณะกรรมการบริหารการจัดการกองทุน

3) แบบสังเกต (Observation) ใช้ในการสังเกตพฤติกรรม หรือปฏิกิริยาของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยจะต้องบันทึกข้อมูลทันทีที่สังเกตเห็นเหตุการณ์นั้น

4) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน เป็นวิธีหนึ่งในการแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนแนวความคิดที่ดีแก่สมาชิกที่ไม่มีประสบการณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่างๆ เพื่อใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์ ดังนี้

1) แบบรายงาน 1 เป็นแบบที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลบริบทชุมชนภายในหมู่บ้าน เช่น ประวัติความเป็นมา ที่มาของชื่อหมู่บ้าน สถาปนามิศาสตร์ เป็นต้น

2) แบบรายงาน 2 เป็นแบบที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้ในลักษณะที่ผู้ตอบได้ตอบตามที่กำหนดไว้ในแบบรายงาน มาก ปานกลาง น้อย

3) แบบรายงาน 3 เป็นแบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้คือ วิธีการสัมภาษณ์ ตัวต่อตัวหรือเป็นกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลจริง

4) แบบรายงาน 4 แบบรายงานการปฏิบัติงานของแต่ละเดือน ใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุน

5) แบบรายงาน 5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารและจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้วิธีการสัมภาษณ์และจัดเวทีชาวบ้าน ผู้เข้าร่วมประชุมจะมีโอกาสตอบอย่างอิสระ

6) แบบรายงาน 6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ใช้วิธีการสัมภาษณ์ จัดประชุมเวทีชาวบ้านทั้งในระดับหมู่บ้านและตำบล

7) แบบรายงาน 7 แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ใช้วิธีการสัมภาษณ์จากแบบรายงาน 2 เพื่อใช้ในการสรุปรายงานเป็นร้อยละ

8) แบบรายงาน 8 แบบรายงาน โครงการชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกต

9) แบบรายงาน 9 แบบรายงานบันทึกการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์บุคคลที่อยู่ภายในหมู่บ้านให้แสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนด ผู้ถูกสัมภาษณ์จะตอบไปตามความเป็นจริง ผู้สัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลไว้โดยไม่เปิดเผย

10) แบบรายงาน 10 แบบรายงานแบบสรุปเวทีชาวบ้าน เครื่องมือที่ใช้คือ การจัดเวทีชาวบ้าน

11) แบบรายงาน 11 แบบรายงานศึกษาเจาะลึกรายกรณี ใช้การสัมภาษณ์ตัวต่อตัว

12) แบบรายงาน 12 แบบรายงานวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน เป็นการสัมภาษณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุข ภายในหมู่บ้าน ภาพที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่า แบบรายงานทั้งหมดจะต้องใช้เครื่องมือทั้งแบบสัมภาษณ์และสังเกต ควบคู่กันไป แบบรายงานจะสมบูรณ์และได้ข้อมูลจริง จะต้องได้รับความร่วมมือจากชาวบ้าน และส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้าน จากส่วนราชการหรือเอกชน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนเริ่มต้น ด้วยวิธีการและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน แน่นนอน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบรายงาน จะมีกำหนดเวลาในการเก็บเป็นระยะๆ

5.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีดังต่อไปนี้

5.1.1 วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

5.1.1.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดรายละเอียดที่จะถามไว้อย่างชัดเจน

5.1.1.2 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นหลัก สามารถกำหนดคำถามได้อย่างยืดหยุ่น ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

5.1.2 วิธีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) คือ การใช้แบบสอบถามกับสมาชิกหมู่บ้านตัวต่อตัว

5.1.3 วิธีการสังเกต (Observation) ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายในหมู่บ้าน โดยกลุ่มเป้าหมายไม่รู้ตัว

6. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

เป็นกระบวนการนำเสนอข้อมูลที่เก็บรวบรวมในหมู่บ้าน คัดกรอง มาจัดให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการทำความเข้าใจ การจำแนกประเภทของข้อมูล แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์โดยการเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ของข้อมูล

ประเภทของการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ → เป็นลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปผลโดยใช้ค่าสถิติ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ → เป็นลักษณะของข้อความ แล้วสรุปผล โดยการประมวลความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิเคราะห์ข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ มีดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูล จะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ ไม่ควรวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้อง เพราะจะทำให้เสียเวลา

2) การเลือกใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาความเหมาะสมของค่าสถิติระดับข้อมูล

3) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องอธิบายและนำเสนอในรูปแบบที่ง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถทำความเข้าใจง่าย

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมืองคือ การไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน นำโดยรัฐบาลของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนให้มีความกินดีอยู่ดี มีเงินทุน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ตามนโยบายรัฐบาล จึงได้ดำเนินการส่งตรงมายังหมู่บ้านต่างๆ ตามเป้าหมายคือจำนวน 70,000-80,000 หมู่บ้านทั่วประเทศ เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

การดำเนินธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงได้ให้ความสนใจต่อการดำเนินธุรกิจในการดำเนินการเป็นอย่างยิ่ง และผู้ประกอบการจึงให้ความสนใจและติดตามการดำเนินธุรกิจแบบนี้ต่อนโยบายของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากคำกล่าวของคณะรัฐมนตรี พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ต่อสภาแสดงเจตนารมณ์ ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งมั่นจะสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เพื่อประโยชน์สุขของประเทศ

1.2.1 นโยบายการสร้างรายได้

ได้พูดถึงการแก้ปัญหาหนี้สินของประเทศด้วยการสร้างรายได้โดยการสร้างรายได้ทุกระดับ โดยส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามศักยภาพของชุมชน เร่งพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมสู่ตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยมีแนวนโยบายครอบคลุม 4 ด้าน คือ

1.2.1.1 ด้านการเกษตร ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ การฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร การส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน

1.2.1.2 ด้านอุตสาหกรรม

1.2.1.3 ด้านบริการและการท่องเที่ยว

1.2.1.4 ด้านพาณิชย์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยมีการผลักดันให้มีเซ็นเตอร์ เวทีการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ แต่ที่เกี่ยวข้องกับขนาดกลางและขนาดย่อม โดยตรงคือ การส่งเสริมให้ธุรกิจค้าปลีกขนาดกลางและขนาดย่อมมารดค้าอยู่และปรับตัวเองรับการแข่งขันการเปิดเสรีด้านการค้าและบริการได้

1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

รัฐบาลได้หันมาเน้นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกทดแทนการนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้น เพราะตลาดภายในประเทศมีกำลังซื้อที่จำกัด เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่เป็นพวกเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำ กำลังซื้อจึงน้อยและยิ่งไปกว่านั้นจำนวนลูกจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆก็ถูกกดค่าจ้าง ทำให้ทางออกที่ดีที่สุดของรัฐบาลคือ การส่งออก

การส่งออกไปแข่งขันในตลาดโลกนั้นมีการแข่งขันอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านคุณภาพของสินค้าและด้านราคา

- ด้านคุณภาพของสินค้า ต้องพึ่งเทคโนโลยีและคุณภาพของวัตถุดิบ พร้อมทั้งเครื่องจักร โดยเครื่องจักรส่วนใหญ่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ จึงยากที่จะเหนือกว่าประเทศเจ้าของเทคโนโลยีนั้น ดังนั้นจึงหันมาแข่งขันทางด้านราคา

- ด้านราคา เป็นช่องทางที่ประเทศไทยควรทำซึ่งควรขายในราคาถูกและไม่ใช่เพียงราคาถูกอย่างเดียว ควรมีคุณภาพที่พอใช้ได้ ซึ่งราคาถูกนี้เราได้จากค่าแรงที่จ้างถูกเนื่องจากการกดราคาค่าแรงได้

1.3.1. โครงสร้างอุตสาหกรรมของไทย

เป็นโครงสร้างที่ระบบพึ่งพาวัตถุดิบบางตัวต้องนำเข้า ทำให้ยังผลิตยี่งนำเข้ามาก ซึ่งเมื่อเทียบกับมูลค่าของเครื่องจักรที่นำเข้าและสินค้าเพื่อการอุตสาหกรรมมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 80 ของมูลค่าการนำเข้า ดังตาราง

ตาราง 2 โครงสร้างการนำเข้าของไทย

กลุ่มสินค้า	2530	2533	2539
สินค้าอุปโภคบริโภค	10.0	8.6	12.6
สินค้าแปรรูปเพื่อการผลิต	37.0	33.9	35.9
เครื่องจักร	29.7	39.2	48.8
อื่นๆ	23.3	18.3	2.7

ที่มา : คำนวณจากตัวเลขของธนาคารแห่งประเทศไทย

อุตสาหกรรมไทยควบคู่กันไปกับกรขาดดุลการค้าโดยเชื่อว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมช่วงแรกย่อมขาดดุลการค้าเพราะมีการนำเข้าของสินค้านำเข้า แต่เมื่อสินค้าให้ผลผลิตส่งออกได้มากขึ้น ดุลการค้าก็จะลดลง แต่ความจริงการส่งออกได้มากขึ้นทำให้การนำเข้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเร็วกว่า ซึ่งการส่งออกของสินค้าไทยมิได้ช่วยแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าแต่อย่างใด ดังตาราง

ตาราง 3 สัดส่วนการส่งสินค้าอุตสาหกรรม

กลุ่มสินค้า	2535	2536	2537	2538	2539
สินค้าเกษตร	15.9	16.0	16.8	17.1	20.3
สินค้าอุตสาหกรรม	74.1	74.9	75.3	75.2	73.6
อื่นๆ	10.0	9.1	7.9	7.7	6.1

ที่มา : ธนาคารกรุงไทย รายงานประจำปี 2539

ตาราง 4 การขาดดุลการค้าของไทย

ปี	ยอดขาดดุลการค้า	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของ GDP
2531	109,544	7.2
2532	146,364	8.2
2533	254,635	12.2
2534	233,201	9.7
2535	208,601	7.3
2536	230,733	7.2
2537	231,437	6.4
2538	357,276	8.4
2539	420,725	9.0

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

2. บริบทระดับท้องถิ่น

2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านโค้งยาง ในครั้งแรกที่เริ่มเป็นหมู่บ้าน ได้มีประชากรไม่มากนัก คนกลุ่มแรกที่มาก่อตั้งหมู่บ้านก็เป็นคนในละแวกนั้น ส่วนใหญ่เป็นระบบเครือญาติ นามสกุลคล้ายๆ กัน สืบทอดต่อกันมาจากคนรุ่นเก่าแก่ รุ่นปู่ ย่า ตา ยาย จนมาถึงปัจจุบัน ก็เริ่มมีประชากรเพิ่มขึ้น มีครัวเรือนแยกกันมาเป็นจำนวน 68 หลังคาเรือนแล้วในปัจจุบัน บ้านโค้งยางที่มาคือ สถานที่ที่เป็นโค้งหลายโค้ง “ยาง” คือ ป่ายาง ยางเก่ายางแก่ มีต้นยางใหญ่ จนตั้งชื่อว่า “โค้งยาง” เริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2489 หรือประมาณ 55 ปีมาแล้ว ภาษาที่ใช้ได้แก่ ภาษาอีสานโคราช ภาษากลาง นับถือศาสนาพุทธ

หมู่บ้านโค้งยางมีหมู่บ้านที่อยู่รอบๆ ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ เป็นจำนวนมากและมีพื้นที่ติดต่อกันใช้ถนนเส้นเดียวกันระหว่างหมู่บ้าน จึงทำให้หมู่บ้านโค้งยางและหมู่บ้านที่อยู่รอบๆ รู้จักสนิทสนมกันเป็นอย่างดี

2.2 สภาพปัจจุบันด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

ชาวบ้านในหมู่บ้านโค้งยางส่วนทำอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูกมันสำปะหลัง ทำสวนส้มโอ ทำนา เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ทำให้รายได้ส่วนใหญ่จึงขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้ในแต่ละปี บางปีราคาผลผลิตก็จะมีรายได้ดีตามมา แต่บางปีที่เศรษฐกิจตกต่ำราคาก็จะลดลงตามสภาพเศรษฐกิจไปด้วย ในหมู่บ้านมีร้านค้าประมาณ 3-4 ร้าน สินค้าที่ขายเป็นประเภทของชำ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ร้านอาหาร ทำให้ประชาชนไม่ต้องไปซื้อหาไกลๆ รายได้ก็หมุนเวียนในหมู่บ้าน มีน้ำประปาและไฟฟ้าใช้ ประชาชนได้บริโภคน้ำสะอาดทุกหลังคาเรือน

2.3 ด้านวัฒนธรรม

หมู่บ้านโค้งยางมีวัด 1 แห่ง คือวัดโค้งยาง มีพระสงฆ์ 4 รูป ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านในละแวกนั้น มีประเพณีและพิธีทางศาสนาที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ดังนี้คือ

เดือนมกราคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญปีใหม่
เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี	-
เดือนมีนาคม	ทำบุญประเพณี	วันมาฆบูชา
เดือนเมษายน	ทำบุญประเพณี	วันสงกรานต์, สรงน้ำพระวันสงกรานต์
เดือนพฤษภาคม	ทำบุญประเพณี	-
เดือนมิถุนายน	ทำบุญประเพณี	วันวิสาขบูชา
เดือนกรกฎาคม	ทำบุญประเพณี	วันเข้าพรรษา
เดือนสิงหาคม	ทำบุญประเพณี	-
เดือนกันยายน	ทำบุญประเพณี	สารทไทย
เดือนตุลาคม	ทำบุญประเพณี	วันออกพรรษา, ตักบาตรเทโว
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี	วันลอยกระทง
เดือนธันวาคม	ทำบุญประเพณี	วันขึ้นปีใหม่

2.4 โรงเรียนและการศึกษา

หมู่บ้านโค้งยาง มีโรงเรียนจำนวน 1 โรงเรียน ชื่อโรงเรียนบ้านโค้งยาง เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ อนุบาล ชั้นประถมศึกษา และชั้นมัธยมศึกษา

การศึกษา คนรุ่นก่อนส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษา แต่ส่วนใหญ่เริ่มเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงได้เรียนสูงขึ้นเท่าที่ฐานะทางครอบครัวจะส่งเสียได้ ส่วนใหญ่ลูกหลานในหมู่บ้านบางส่วนไปศึกษาต่อที่อื่นจนจบการศึกษาระดับที่สูงขึ้นถึงระดับปริญญา

2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ

ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ไค้ียง หมู่ที่ 3 ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงตารางค่าตัวแปรในปัจจุบัน ดังนี้

ตาราง 5 ค่าตัวแปรในปัจจุบัน

ประชากร	จำนวน
1. ประชากรในหมู่บ้าน	68 ครอบครัว
2. ประชากรทั้งหมด	333 คน
	ชาย 149 คน
	หญิง 184 คน
3 ประชากรวัย 1-3 ปี	4 คน
3-6 ปี	11 คน
6-12 ปี	15 คน
12-14 ปี	6 คน
15-18 ปี	14 คน
18-50 ปี	173 คน
50-60 ปี	38 คน
60 ปีขึ้นไป	72 คน
คนพิการ	3 คน
การศึกษา	จำนวน
1. โรงเรียนบ้าน ไค้ียง	1 โรงเรียน
ครู	14 คน
นักเรียน	242 คน
ชั้นอนุบาล	2 ห้อง
ชั้นประถม	6 ห้อง
ชั้นมัธยม	3 ห้อง

เศรษฐกิจ	จำนวน
1. พื้นที่ทำการเกษตร	
ประเภทการทำนา	
นาหว่าน (เริ่มเมื่อ พ.ศ. 2540)	200 ไร่
นาดำ	300 ไร่
นาธรรมชาติ (เกษตรผสมผสาน)	6 ไร่
2. การประกอบอาชีพ	
อาชีพทำนา	61 ครอบครัว
ค้าขาย	3 ครอบครัว
อาชีพทำสวน	10 ครอบครัว
3. ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง	
จำนวน 1 – 5 ไร่	28 ครอบครัว
6 – 10 ไร่	18 ครอบครัว
11 – 12 ไร่	15 ครอบครัว
4. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมดบ้าน	
เป็นที่นา	
เป็นที่สวน	500 ไร่
- ผลผลิตด้านทำนาทั้งหมดบ้านปีละ	6 ไร่
- ทั้งหมดบ้านซื้อปุ๋ยเคมีปีละ	400 เกวียน
- ทั้งหมดบ้านใช้ปุ๋ยคอกปีละ	846 กระสอบ
5. รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านโดยประมาณ	423 กระสอบ
10,000 – 20,000 บาท	
6. ปัจจุบันมีแหล่งน้ำ (ทั้งของสาธารณะและ	68 ครอบครัว
ส่วนบุคคล)	
บ่อน้ำตื้น	5 บ่อ
บ่อน้ำบาดาล	31 บ่อ
คลองน้ำ	1 แห่ง

สาธารณูปโภค	จำนวน
1. ถนนลูกรัง	800 เมตร
2. ไฟฟ้า (เข้ามา พ.ศ. 2538)	
3. ประปา (เข้ามา พ.ศ. 2542)	

ที่มา : ข้อมูล จ.ป.ฐ. หมู่บ้าน โกงยาง ประจำปี 2544

2.5.1 ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี

จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านโกงยางนั้น ได้พบว่าได้มีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นศักยภาพที่ดี ที่ช่วยให้กองทุนหมู่บ้าน โกงยาง ประสบความสำเร็จคือ

2.5.1.1 มีประธานกองทุนและคณะกรรมการที่มีความรู้ มีการเอาใจใส่ มีความสามารถ เข้าใจและเรียนรู้ในการบริหารการจัดการกองทุน ให้มีประสิทธิภาพหลายๆ ท่าน

2.5.1.2 มีหน่วยงานราชการในอำเภอหลายหน่วยงาน พร้อมให้การสนับสนุนในการช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

2.5.1.3 ระหว่างการจัดเวทีชาวบ้าน ชาวบ้านที่เข้าร่วมรับฟังแสดงความคิดเห็นกันเป็นอย่างดี

2.5.1.4 การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านได้ให้ความร่วมมือและสมัครเป็นสมาชิกจนครบจำนวน

2.5.1.5 สมาชิกที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ยืม ได้ส่งเงินต้นและดอกเบี้ยตรงตามวันและเวลาที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดเป็นอย่างดี

2.5.2 ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง

2.5.2.1 มีผู้เข้าร่วมประชุมค่อนข้างน้อยในการประชุมแต่ละครั้ง

2.5.2.2 การรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ ยังไม่มี

2.5.2.3 การสนับสนุน ส่งเสริม ด้านการทำอาชีพเสริมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ยังมีน้อยมาก

3. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

3.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

3.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของระบบ A พบว่า

3.1.1.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้าน ผู้วิจัยพบว่า เริ่มแรกที่มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านยังไม่เข้าใจและให้ความสนใจน้อยมาก ตลอดจนความร่วมมือน้อย และยังไม่เข้าใจถึงระเบียบกองทุนหรือข้อบังคับต่างๆ ของกองทุนหมู่บ้าน แต่เมื่อเงินกองทุนได้เข้ามายังหมู่บ้าน ประชาชนก็เริ่มให้ความสนใจมากขึ้น และเริ่มหารายละเอียดเพื่อทำความเข้าใจในการขอกู้ จึงได้มีการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยมีหัวข้อในการประชุมดังนี้

- (1) ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
- (2) ประโยชน์ของกองทุนหมู่บ้าน
- (3) ปัญหาในการบริหารและแนวทางในการแก้ไข

เมื่อการจัดเวทีชาวบ้านจบลง ได้มีชาวบ้านโค้งงายหลายท่านมาแสดงความคิดเห็นถึงความเข้าใจต่อกระบวนการและประโยชน์ที่จะได้รับจากกองทุนหมู่บ้าน

3.1.1.2 เงิน 1 ล้านบาท เมื่อได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลเข้ามายังหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2544 ทางคณะกรรมการ ได้มีการจัดสรรให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านสามารถยื่นเรื่องขอกู้ได้ โดยสามารถกู้ได้ไม่เกินคนละ 20,000 บาท และจะต้องแจ้งทางคณะกรรมการทราบได้ด้วยการขอกู้เพื่อวัตถุประสงค์ใดหรือจะไปทำในสิ่งที่สามารถให้ผลตอบแทนได้จริง ซึ่งการกู้สมาชิก 1 ครั้งเรือน สามารถกู้ได้ 1 สัญญาเท่านั้น เมื่อชำระยอดเงินครบแล้ว จึงสามารถขอกู้เพิ่มเติมได้อีก โดยการชำระคืนในหมู่บ้าน โค้งงายจะจัดการกันเป็นทั้งรายเดือน และรายปี

3.1.1.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน ในการจัดตั้งกองทุนโดยการคัดเลือกของชาวบ้าน ได้มีจำนวน 10 ท่าน มีรายนามดังต่อไปนี้

1.	นางสุนันท์	มาตราช	ตำแหน่ง	ประธานกรรมการ
2.	นายมณฑล	รอบวงษ์	ตำแหน่ง	รองประธาน
3.	นายชาญวิทย์	พงษ์พิมาย	ตำแหน่ง	เลขานุการ
4.	นายธรรมรัตน์	ภักดี	ตำแหน่ง	เหรัญญิก
5.	นายบุญเยี่ยม	ตั้งสูงเนิน	ตำแหน่ง	กรรมการ
6.	นายเล็ก	ใหญ่สูงเนิน	ตำแหน่ง	กรรมการ
7.	นายสุญ	ประสัย	ตำแหน่ง	กรรมการ

8.	นางสุนีย์	ปราสัย	ตำแหน่ง	กรรมการ
9.	นางออม	ยศศักดิ์	ตำแหน่ง	กรรมการ
10.	นางปวีณา	ปราสัย	ตำแหน่ง	กรรมการ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุนนี้ ได้จัดตั้งเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2545

3.1.1.4 เงินที่ผู้ชำระคืนได้มีการจัดสรรผลประโยชน์ดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อสาธารณประโยชน์
- (2) เพื่อทุนการศึกษา
- (3) เป็นเงินประกันความเสี่ยง
- (4) ตอบแทนคณะกรรมการ
- (5) อื่นๆ ตามคณะกรรมการเห็นสมควร

3.1.1.5 ผู้สมัครที่จะขอกู้ ควรมีคุณสมบัติและขั้นตอนการสมัคร ดังนี้ คุณสมบัติของผู้สมัคร

(1) มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านโคงยาง หมู่ 3 ต.โคงยาง อ.สูงเนิน
จ.นครราชสีมา ตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป

- (2) มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์
- (3) เป็นผู้ประพฤติตนอยู่ในหลักของศาสนา
- (4) อดทน เสียสละ เห็นประโยชน์กองทุนเป็นสิ่งสำคัญ

3.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วย ระบบ A

3.1.2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน

จุดเด่น

- (1) การประชุมผู้ขอู้และสมาชิกดำเนินการอย่างเป็นประชาธิปไตย
- (2) วันและเวลาในการประชุมเหมาะสม
- (3) ไม่ปิดกั้นสมาชิกหรือบุคคลอื่นๆ ในการตรวจสอบการทำงาน

จุดด้อย

- (1) ในสัญญาของผู้ขอู้ รายละเอียดมากเกินไป
- (2) จำนวนเงินในการอนุมัติไม่เพียงพอต่อการทำโครงการของแต่ละราย

3.1.2.2 กระบวนการทำบัญชีของกองทุน มีการลงรายรับ-รายจ่ายอย่างละเอียด ด้านการเงินชัดเจน มีความโปร่งใส และมีหลักฐานที่แน่ชัด ซึ่งสมาชิกกองทุนหรือประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบได้

3.1.2.3 อื่นๆ เกี่ยวกับกระบวนการของหน่วยระบบ A คณะกรรมการทุกคนแบ่งงานกันทำตามหน้าที่และตามความถนัดในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการประชุมปรึกษาหารือถึงการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา

3.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1.3.1 ผลโดยตรง พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านให้ความสนใจเกี่ยวกับระเบียบและข้อบังคับของกองทุนมากขึ้น หลังจากให้เห็นจากสมาชิกที่ผู้ได้จริงหลายท่าน จึงได้ยื่นเรื่องขอกู้กันมากขึ้น จนครบ 100% ของเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้

3.1.3.2 ผลกระทบโดยตรง พบว่า สมาชิกกองทุนมีเงินทุนที่จะนำไปสร้างงานมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการกู้ยืม

3.1.3.3 ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า

- (1) กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพเข้มแข็งขึ้น
- (2) ท้องถิ่นมีการร่วมมือร่วมใจกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น อาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้
- (3) สมาชิกมีรายได้เพิ่ม

3.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

3.2.1 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว

3.2.1.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้

จุดเด่น

- (1) ในการขอกู้เพื่อสร้างรายได้ในอาชีพนั้น ผู้กู้มีความชำนาญในอาชีพของงานมาก
- (2) การรู้จักสภาพแวดล้อม การทำงาน การร่วมมือกันในแต่ละอาชีพเป็นอย่างดี

จุดด้อย

- (1) การบริหารการจัดการยังไม่ดีเท่าที่ควร
- (2) การจัดทำบัญชีในแต่ละอาชีพไม่ครอบคลุม ทำให้ผู้กู้คำนวณค่าใช้จ่ายไม่ได้

จ่ายไม่ได้

3.2.1.2 ทรัพย์สินของผู้กู้ สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และมีทรัพย์สินที่เข้ามาในสัญญาเงินกู้ไม่กี่รายการ

3.2.1.3 อาชีพหลักของผู้กู้ ส่วนมากแล้วสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ใค้ียงจะมีอาชีพหลักๆ ได้แก่ ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย อุตสาหกรรมในครัวเรือน

3.2.2 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

3.2.2.1 ผลโดยตรง

(1) รายได้ที่เป็นตัวเงิน ผู้กู้ส่วนใหญ่จะหารายได้จากการทำงานประกอบอาชีพประมาณรายละ 4,500-7,000 บาทต่อเดือน

(2) มีอาชีพภายในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น เช่น เพาะเห็ดนางฟ้า ทำน้ำปลา เป็นต้น

3.2.2.2 ผลกระทบโดยตรง จากที่ผู้กู้ได้ช่วยกันทำอาชีพเสริม เพื่อให้เกิดการสร้างงาน ก็จะทำให้เกิดรายได้ช่องทางหนึ่ง

3.2.2.3 ผลกระทบทางอ้อม ผลของการกู้เงินจึงทำให้การกู้เงินนอกระบบ มีจำนวนน้อยลง จึงทำให้ชาวบ้านมีเวลาในการทำงานมากขึ้น ไม่ต้องกังวลเรื่องการหาเงินคืนเจ้าหน้าที่ต่อไป

4. ผลการประมวลเทคนิควิธี ทำธุรกิจของผู้กู้

ตัวชี้วัดประมวลเทคนิควิธีการดำเนินกิจการ หมายถึง การจัดกลุ่มผู้กู้ที่ทำกิจการเดียวกัน ให้คิดกระบวนการที่ดี ในแนวคิดเชิงระบบ

4.1 ประเภทของอาชีพ

4.1.1 พืชไร่และพืชสวน

พืชที่ปลูกไม่ค่อยมีเมล็ดตามธรรมชาติมาทำลายมากนัก และได้คัดเลือกพันธุ์ที่แข็งแรงในการปลูก เช่น การปลูกข้าวโพด สวนส้มโอ และมันสำปะหลัง อาชีพนี้ได้ทำมาตั้งแต่คน

รุ่นเก่าจนมาถึงปัจจุบัน เพราะดินที่หมู่บ้านนี้เหมาะที่จะปลูกพืชเหล่านี้มาก เฉลี่ยแล้วรายได้ต่อเดือน ไม่ต่ำกว่า 3,000 – 5,000 บาท / เดือน / 1 ผู้ดูแล

4.1.2 การเลี้ยงสัตว์

ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะเลี้ยงสุกร สัตว์ปีก โค กระบือ โดยการเลี้ยงจะคัดเลือกสายพันธุ์ที่แข็งแรง คัดเลือกสายพันธุ์ที่เป็นความต้องการของตลาด และได้ทำรั้วกั้นที่แข็งแรง ทำการฉีดวัคซีนอย่างพอเหมาะ อาชีพนี้ได้ทำกันมาตั้งนานแล้วจนถึงปัจจุบัน

4.1.3 กำขาย

ผู้ดูแลจะไปทำทางด้านขายของชำ อาหาร และเสื้อผ้าสำเร็จรูป อยู่ในทำเลที่ดี เป็นอาชีพที่ต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา

4.1.4 อุตสาหกรรมในครัวเรือน

ชาวบ้านได้มีแนวความคิดเพาะเห็ดนางฟ้าเกิดขึ้น เพราะเป็นอาชีพที่ทำรายได้ค่อนข้างดี ได้ริเริ่มทำมาแล้วจำนวน 2 ครอบครัว ซึ่งปัจจุบันดำเนินการไปได้ด้วยดี

5. ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 5.1 ประชาชนในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มทางอาชีพกันมากขึ้น
- 5.2 สมาชิกกองทุนมีการสร้างงาน สร้างรายได้มากขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- 5.3 สมาชิกมีความรักใคร่ ร่วมมือ ร่วมใจกัน และมีเวลาว่างอยู่กับครอบครัวมากขึ้น

6. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 6.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของหมู่บ้าน ได้ดังข้าง เป็นไปตามนโยบายแบบแผนที่ผู้ดูแลได้ยื่นคำร้องมาขอผู้เงิน โดยให้คณะกรรมการกำหนดการปล่อยกู้ในจำนวนที่เหมาะสม
- 6.2 การได้เงินกู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพกับประชาชนภายในหมู่บ้าน ซึ่งช่วยให้ประชาชนมีความกินดีอยู่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้
- 6.3 จากการที่รัฐบาลได้ปล่อยเงินกู้ให้กับประชาชน ซึ่งทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้มากขึ้น ซึ่งเป็นผลทำให้ประชาชนภายในชุมชน เกิดความรักใคร่ สามัคคี ร่วมมือร่วมใจ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน
- 6.4 การกู้เงินไปลงทุนประกอบอาชีพ ปัจจัยที่มีผลและทำให้เงินที่ลงทุนสามารถหมุนเวียนอยู่ได้ คือต้องทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่เสนอต่อคณะกรรมการผู้ยืม พร้อมทั้งความสามารถในการจำหน่ายสินค้าและโอกาสในการจำหน่ายสินค้า

6.5 ทำให้ประชาชนภายในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ และช่วยเหลือกันทำงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพในการผลิตน้ำปลาออกจำหน่ายเพื่อให้ได้กำไรเข้ามาพัฒนากลุ่มต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุป

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1.1 เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้หรือไม่

1.2 เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านจะสามารถช่วยให้ชาวบ้านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรือไม่

1.3 เพื่อค้นคว้าตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านกำหนด

1.4 เพื่อศึกษาและสามารถวิเคราะห์ให้ได้ว่า สิ่งใดหรือปัจจัยใดที่การลงทุนของเงินกองทุนที่ลงทุนไปสามารถหมุนเวียนอยู่ได้

1.5 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2. วิธีดำเนินงาน

จากการที่ผู้เขียนได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาอยู่ที่กองทุนหมู่บ้านไค้ยาง หมู่ 3 ตำบลไค้ยาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้เริ่มทำการศึกษาและมีวิธีการดำเนินการดังนี้คือ

2.1 การแนะนำตัวเองกับผู้ใหญ่บ้าน ประธานกองทุนหมู่บ้าน สมาชิก อบต. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและทำความเข้าใจกับคนในหมู่บ้าน

2.2 ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน

2.3 ทำการศึกษา รวบรวมข้อมูล ตามแบบแบบรายงาน 1 – 12 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ควบคู่ไปด้วย

2.4 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ไค้ยางและเป้าหมายของโครงการ กองทุนหมู่บ้าน

2.5 ทำการประมวลสังเคราะห์ข้อมูลในประเด็น วิธีการประเมิน ผลการติดตาม การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน

การที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการประชาคมหมู่บ้าน และจากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลมารวบรวมและวิเคราะห์ เพื่อสรุปข้อมูลที่ได้อามาเพื่อการจัดทำสารนิพนธ์ต่อไป

3. ผลการดำเนินการ

3.1 ผลการดำเนินงานระบบ A = จากการบริหาร การจัดการกองทุนหมู่บ้าน ได้ยังคงดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการก็มีความพร้อมในการดำเนินงาน สมาชิกผู้กู้และผู้มีส่วนร่วมให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล การดูงานที่หมู่บ้านประสบความสำเร็จ แล้วนำความรู้ที่นำมาบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน ได้คงยัง การบริหารงานต้องมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3.2 ผลการดำเนินงานระบบ B = สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและกลุ่มผู้กู้เงินกองทุนได้มีการประชุมรวมกลุ่มตามอาชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดตลาดรองรับสินค้าที่ตนช่วยกันทำขึ้นมา เพื่อที่จะสามารถนำเงินส่งกองทุนที่ตนเองกู้ยืมมาได้ ดังนั้น กลุ่มผู้กู้เงินมีความหวังในกองทุนของหมู่บ้านตนเอง จึงสมควรที่จะมองเห็นถึงอนาคตของกองทุนว่าจะดำเนินการไปด้วยดีและยั่งยืน

2. การอภิปรายผล

ในการกู้ยืมเงินของกองทุนหมู่บ้านได้คงยัง เป็นไปตามแบบแผนและวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ของผู้กู้ ทำให้บุคคลที่กู้ไปมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พร้อมทั้งมีการรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์ขึ้น ด้วยความร่วมมือร่วมใจและ ความสามัคคี ซึ่งเป็นผลทำให้มีประสิทธิภาพและได้กำไรเข้าพัฒนา กลุ่มและรักในถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง

3. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารกองทุน

- 1.1 ระบบวิธีการคัดเลือกผู้กู้ ควรจัดระดับความสำคัญของโครงการที่เป็นไปได้ก่อน
- 1.2 ควรมีการประชุมระหว่างคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกทุกเดือน

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเงินคอกเบี้ยจากการที่สมาชิกมาส่งเงินให้กองทุนแล้วนำมาใช้ประโยชน์

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ภายในชุมชน

- 3.1 ควรมีการขยายช่องทางการจำหน่ายไปสู่หมู่บ้านใกล้เคียงและบุคคลทั่วไป พร้อมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับ
- 3.2 ควรมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งมีบุคคลเดินทางไปติดต่อจำหน่ายสินค้า
- 3.3 ควรมีการนำเครื่องจักร พร้อมทั้งแนวคิดใหม่ๆ ใช้ในการผลิต เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูงสุด

บรรณานุกรม

กรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1

กรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 2

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

พ.ศ. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี. นครราชสีมา : บริษัท สมบูรณ์การพิมพ์ จำกัด.

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ. พ.ศ. 2544. คู่มือนักศึกษา.

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ. กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัย. พ.ศ. 2545. การจัดการและการวางแผนธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :

บริษัท ศรีสยามพริ้นท์แอนด์แพคค์ จำกัด.

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัย. พ.ศ. 2545. ชุดวิจัยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ.

สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัย. พ.ศ. 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพฯ. : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทัศนทองการพิมพ์.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี